

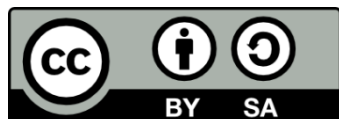

Πολιτική Οικονομία

Ενότητα 03: Ζήτηση και προσφορά αγαθών

Πολυξένη Ράγκου

Τμήμα Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΝΟΙΚΤΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Ζήτηση και προσφορά αγαθών

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Περιεχόμενα ενότητας

1. Η ζήτηση των αγαθών.
2. Η ελαστικότητα της ζήτησης.
3. Προσδιοριστικοί παράγοντες της ελαστικότητας ζήτησης ως προς την τιμή.
4. Η προσφορά των αγαθών.

Σκοποί ενότητας

- Γνωριμία και εξοικείωση με ζητήματα που αφορούν την ζήτηση αγαθών.
- Γνώση της έννοιας της ελαστικότητας της ζήτησης.
- Αναγνώριση των προσδιοριστικών παραγόντων της ελαστικότητας ζήτησης ως προς την τιμή.
- Γνωριμία και εξοικείωση με ζητήματα που αφορούν την προσφορά αγαθών.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Η ζήτηση των αγαθών

Η ζήτηση των αγαθών (1/4)

- Ο βασικός περιορισμός του καταναλωτή είναι ότι σε κάθε χρονική περίοδο έχει στη διάθεσή του ορισμένο εισόδημα που μπορεί να διαθέσει για την ικανοποίηση των αναγκών του.
- Εισόδημα του καταναλωτή είναι το σύνολο των χρηματικών μονάδων που διαθέτει.
- Ο αριθμός των χρηματικών μονάδων, που είναι απαραίτητες για την απόκτηση μιας μονάδας ενός αγαθού, είναι η τιμή του αγαθού αυτού.

Η ζήτηση των αγαθών (2/4)

- Σύμφωνα με τη θεωρία της ζήτησης ο καταναλωτής θα συμπεριφερθεί έτσι ώστε να επιτύχει τη μεγαλύτερη δυνατή ικανοποίηση των αναγκών του.
- Η ικανοποίηση των αναγκών συνοδεύεται από μια ορισμένη απόλαυση ή χρησιμότητα όπως την ονομάζουν οι οικονομολόγοι.
- Η συμπεριφορά του καταναλωτή είναι τέτοια, που να του δίνει τη μεγαλύτερη δυνατή χρησιμότητα από την κατανάλωση των αγαθών που αγοράζει.

Η ζήτηση των αγαθών (3/4)

- Η σχέση τιμών και ζητούμενων ποσοτήτων, αποτελεί το νόμο της ζήτησης.
- Όταν η τιμή ενός αγαθού αυξάνεται, οι ζητούμενες ποσότητες από τους καταναλωτές μειώνονται, και όταν η τιμή του μειώνεται, οι ζητούμενες ποσότητες αυξάνονται. Η αντίστροφη αυτή σχέση ανάμεσα στις μεταβολές στην τιμή ενός αγαθού και στις μεταβολές στις ζητούμενες ποσότητες του ίδιου αγαθού είναι ο γνωστός νόμος της ζήτησης.

Η ζήτηση των αγαθών (4/4)

- Ο καταναλωτής βρίσκεται σε θέση ισορροπίας όταν αγοράζει τις ποσότητες εκείνες από τα διάφορα αγαθά, που μεγιστοποιούν τη χρησιμότητά του και επομένως, δεν έχει κίνητρο ν' αλλάξει τους συνδυασμούς των αγαθών που ζητάει και καταναλίσκει.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Η ελαστικότητα της ζήτησης

Μετατοπίσεις της καμπύλης ζήτησης

- Υπάρχει θετική σχέση ανάμεσα στις μεταβολές του εισοδήματος και στις μεταβολές στη ζητούμενη ποσότητα.
- Αν για κάποιο λόγο αυξηθεί η ένταση της επιθυμίας για κάποιο αγαθό, η ζητούμενη ποσότητα σε κάθε τιμή θα αυξηθεί.
- Αντίθετα, αν η ένταση της επιθυμίας υποχωρήσει, η ζητούμενη ποσότητα θα μειωθεί.

Συμπληρωματικά και ανταγωνιστικά αγαθά

- Συμπληρωματικά αγαθά: Καταναλίσκονται μαζί (αύξηση της τιμής του καφέ οδηγεί σε μείωση της ζητούμενης ποσότητας ζάχαρης, παρά το ότι η τιμή της ζάχαρης είναι σταθερή).
- Ανταγωνιστικά ή υποκατάστατα αγαθά: Η κατανάλωση κάποιων αγαθών αποκλείει την κατανάλωση άλλων (αύξηση της τιμής της μπύρας σημαίνει αύξηση της ζητούμενης ποσότητας κρασιού).

Ελαστικότητα της ζήτησης ως προς την τιμή (1/4)

- Έχει μεγάλη χρησιμότητα να γνωρίζουμε επιπλέον το μέγεθος της μεταβολής της ποσότητας σε μια μεταβολή της τιμής δηλ. την ελαστικότητα της ζήτησης ως προς την τιμή.
- Είναι ο λόγος της ποσοστιαίας μεταβολής της ζητούμενης ποσότητας προς την ποσοστιαία μεταβολή της τιμής.
- Είναι αρνητική, επειδή η σχέση ανάμεσα στις μεταβολές τιμών και στις ποσότητες είναι αρνητική και είναι διαφορετική στα διάφορα σημεία της καμπύλης της ζήτησης.

Ελαστικότητα της ζήτησης ως προς την τιμή (2/4)

- Η συνολική δαπάνη μειώνεται, όταν η ελαστικότητα σε απόλυτη τιμή είναι μικρότερη από τη μονάδα, είναι σταθερή, όταν η ελαστικότητα είναι ίση με τη μονάδα, και αυξάνεται, όταν η ελαστικότητα είναι μεγαλύτερη από τη μονάδα.
- Όταν η ελαστικότητα είναι μεγαλύτερη από τη μονάδα (πάντα σε απόλυτες τιμές), λέμε ότι η ζήτηση είναι ελαστική και όταν είναι μικρότερη, λέμε ότι η ζήτηση είναι ανελαστική.

Ελαστικότητα της ζήτησης ως προς την τιμή (3/4)

- **Τοξοειδής ελαστικότητα:** Ο μέσος όρος των δύο τιμών και των δύο ποσοτήτων.
- **Σταυροειδής ελαστικότητα:** Ο λόγος της ποσοστιαίας μεταβολής της ζητούμενης ποσότητας ενός αγαθού προς την ποσοστιαία μεταβολή της τιμής κάποιου άλλου αγαθού.
- **Εισοδηματική ελαστικότητα:** Ο λόγος της ποσοστιαίας μεταβολής της ζητούμενης ποσότητας προς την ποσοστιαία μεταβολή του εισοδήματος των καταναλωτών.

Ελαστικότητα της ζήτησης ως προς την τιμή (4/4)

- Ο λόγος της ποσοστιαίας μεταβολής της ζητούμενης ποσότητας ενός αγαθού προς την ποσοστιαία μεταβολή της τιμής κάποιου άλλου αγαθού λέγεται **σταυροειδής ελαστικότητα**.
- Για συμπληρωματικά αγαθά (πχ καφές-ζάχαρη) η σταυροειδής ελαστικότητα είναι αρνητική, ενώ για ανταγωνιστικά αγαθά (πχ καφές - κακάο) είναι θετική.

Ανώτερα και κατώτερα αγαθά

- Τα αγαθά των οποίων η ζήτηση αυξάνεται, όταν το εισόδημα αυξάνεται, ονομάζονται κανονικά ή ανώτερα αγαθά.
- Η εισοδηματική ελαστικότητα των αγαθών αυτών είναι θετική. Αυτό δεν ισχύει όμως, για όλα τα αγαθά.
- Τα αγαθά των οποίων η ζήτηση μειώνεται, όταν το εισόδημα αυξάνεται, ονομάζονται κατώτερα αγαθά.
- Η εισοδηματική ελαστικότητα των κατώτερων αγαθών είναι αρνητική.

Αγαθά πολυτελή και πρώτης ανάγκης

- Μια άλλη διάκριση με βάση την εισοδηματική ελαστικότητα είναι ανάμεσα σε πολυτελή αγαθά ή αγαθά πολυτελείας και σε στοιχειώδη αγαθά ή αγαθά πρώτης ανάγκης.
- Πολυτελές είναι ένα αγαθό, όταν η εισοδηματική του ελαστικότητα είναι μεγαλύτερη από τη μονάδα.
- Πρώτης ανάγκης είναι ένα αγαθό, όταν η εισοδηματική του ελαστικότητα είναι μικρότερη από τη μονάδα.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Προσδιοριστικοί παράγοντες της ελαστικότητας ζήτησης ως προς την τιμή

Παράγοντες της Ελαστικότητας Ζήτησης προς την Τιμή (1/2)

1. Η ένταση της προτίμησης για το αγαθό. Όσο μεγαλύτερη είναι η επιθυμία για ένα αγαθό, τόσο μικρότερη είναι η επίδραση της μεταβολής της τιμής και, κατά συνέπεια, τόσο μικρότερη η ελαστικότητα. Ακραίο παράδειγμα είναι η περίπτωση των φαρμάκων που πρέπει να έχουν μικρή ελαστικότητα.
2. Η ύπαρξη υποκατάστατων αγαθών. Η ελαστικότητα ζήτησης ενός αγαθού που έχει στενά υποκατάστατα πρέπει να είναι μεγάλη, γιατί αν η τιμή του πχ αυξάνεται, η κατανάλωση εύκολα στρέφεται (συν.)

Παράγοντες της Ελαστικότητας Ζήτησης προς την Τιμή (2/2)

2. (συν.) προς τα υποκατάστατα αγαθά.
3. Το χρηματικό ποσό που δαπανά ο καταναλωτής στο αγαθό σε σχέση με το εισόδημα του. Όσο πιο μικρή είναι η αναλογία της δαπάνης πάνω σ' ένα αγαθό στο εισόδημα του καταναλωτή, τόσο μικρότερη είναι η σημασία της μεταβολής της τιμής του αγαθού και συνεπώς τόσο μικρότερη η ελαστικότητα της ζήτησης του αγαθού.

Συνολική και οριακή χρησιμότητα

- Το επίπεδο της χρησιμότητας που απολαμβάνει ο καταναλωτής από την κατανάλωση ενός αγαθού, έστω του X , διατηρώντας την ποσότητα όλων των άλλων αγαθών σταθερή, είναι η συνολική χρησιμότητα.
- Η οριακή χρησιμότητα αναφέρεται στη μεταβολή της συνολικής χρησιμότητας που επέρχεται όταν μεταβάλλεται η κατανάλωση του αγαθού κατά μία μονάδα.

Νόμος της φθίνουσας οριακής χρησιμότητας

- Καθώς αυξάνει η ποσότητα ενός αγαθού που καταναλώνει ο καταναλωτής, δεδομένης της ποσότητας όλων των άλλων αγαθών, η οριακή χρησιμότητα του αγαθού αυτού μειώνεται.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Η προσφορά των αγαθών

Μεγιστοποίηση της Χρησιμότητας και Ισορροπία του Καταναλωτή (1/3)

- Ο καταναλωτής μεγιστοποιεί τη χρησιμότητά του αν κατανείμει τις δαπάνες του ανάμεσα στα αγαθά που καταναλώνει, έτσι ώστε η τελευταία χρηματική μονάδα που δαπανά για κάθε αγαθό που καταναλώνει να του αποφέρει την ίδια χρησιμότητα.
- Ο λόγος των οριακών χρησιμοτήτων πρέπει να ισούται με το λόγο των τιμών των δύο αγαθών, δηλ. τη σχετική τιμή.

Μεγιστοποίηση της Χρησιμότητας και Ισορροπία του Καταναλωτή (2/3)

- Η κύρια πρωτοτυπία της ανάλυσης καμπυλών αδιαφορίας έγκειται στο γεγονός ότι αν και χρησιμοποιεί την έννοια της χρησιμότητας δεν απαιτεί τη μέτρησή της όπως απαιτείται από τη θεωρία της οριακής χρησιμότητας.

Μεγιστοποίηση της Χρησιμότητας και Ισορροπία του Καταναλωτή (3/3)

- Όσο πιο ψηλά βρίσκεται μια καμπύλη αδιαφορίας τόσο μεγαλύτερο επίπεδο ή βαθμό χρησιμότητας εκφράζει. Το σύνολο αυτό των καμπυλών αδιαφορίας που βασικά καθορίζει τις προτιμήσεις του καταναλωτή, ονομάζεται χάρτης καμπυλών αδιαφορίας.

Χαρακτηριστικά καμπυλών αδιαφορίας (1/4)

- Κάθε καμπύλη αδιαφορίας, που βρίσκεται ψηλότερα από κάποια άλλη, δηλώνει και μεγαλύτερο επίπεδο ή βαθμό χρησιμότητας.
- Όλες οι καμπύλες αδιαφορίας πρέπει να έχουν αρνητική κλίση. Πραγματικά, αν οι καμπύλες αδιαφορίας είχαν θετική κλίση ή ήσαν παράλληλες ή κάθετες στο θετικό τεταρτημόριο που καταγράφουμε τις ποσότητες των αγαθών X και Y τότε θα παρατηρούσαμε ότι ορισμένοι συνδυασμοί ποσοτήτων από τα (συν.)

Χαρακτηριστικά καμπυλών αδιαφορίας (2/4)

- (συν.) αγαθά X και Y που υπερέχουν σε ποσότητες, από άλλους συνδυασμούς, να παρουσιάζουν τον ίδιο βαθμό χρησιμότητας, πράγμα που αντίκεινται στο οικονομικό ορθολογισμό.
- Οι καμπύλες αδιαφορίας δεν πρέπει να τέμνονται. Αν συμβεί να τέμνονται τότε θα έχουμε όπως και στην προηγούμενη περίπτωση αντίφαση. Δηλ. συνδυασμός αγαθών με μεγαλύτερες ποσότητες να εκφράζει χαμηλότερο επίπεδο χρησιμότητας.

Χαρακτηριστικά καμπυλών αδιαφορίας (3/4)

- Ένα άλλο χαρακτηριστικό που πρέπει να έχουν οι καμπύλες αδιαφορίας είναι ότι οσάκις ο καταναλωτής μετακινείται πάνω στην καμπύλη αδιαφορίας από αριστερά προς τα δεξιά και εγκαταλείπει μονάδες από το αγαθό Χ μειώνοντας έτσι με προοδευτικό τρόπο το επίπεδο της χρησιμότητας του πόσο περισσότερες μονάδες από το αγαθό Υ θα πρέπει να αποκτήσει έτσι ώστε να εξισορροπήσει την συνολική του χρησιμότητα που του εξασφαλίζει η κατανάλωση και των δύο αγαθών.

Χαρακτηριστικά καμπυλών αδιαφορίας (4/4)

- Ο λόγος της μεταβολής της ποσότητας του αγαθού X , ο ΔX , προς την ποσότητα μεταβολής ΔY και ο οποίος ορίζεται ως οριακός λόγος υποκατάστασης του Y και το X , θα πρέπει να μειώνεται όσο μετακινούμαστε πάνω στην καμπύλη αδιαφορίας από αριστερά προς τα δεξιά.

Σκοπός των επιχειρηματιών

- Ο καταναλωτής έχει ένα οικονομικό περιορισμό που τον ονομάζουμε εισοδηματικό περιορισμό.
- Σύμφωνα με το νόμο της προσφοράς, η παραγόμενη και προσφερόμενη ποσότητα ενός αγαθού αυξάνεται καθώς η τιμή του αυξάνεται και μειώνεται καθώς η τιμή του μειώνεται.
- Αντικειμενικός σκοπός του επιχειρηματία είναι η μεγιστοποίηση της διαφοράς ανάμεσα στα έσοδά του και στις δαπάνες.

Χρονική διάσταση των αποφάσεων

Ο επιχειρηματίας ή η επιχείρηση ως μονάδα λήψης αποφάσεων, αντιμετωπίζει σε κάθε χρονική περίοδο δύο προβλήματα σχετικά με τη χρονική διάσταση των αποφάσεων της :

- με το τι πρέπει να κάνει η επιχείρηση στην παρούσα χρονική περίοδο και τι στο άμεσο μέλλον, δηλ. πώς πρέπει να συμπεριφερθεί στη βραχυχρόνια περίοδο,
- το δεύτερο πρόβλημα σχετίζεται με το απώτερο μέλλον, αναφέρεται δηλ. σε μακροχρόνια περίοδο.

Βραχυχρόνια περίοδος

- Η βραχυχρόνια περίοδος ορίζεται ως ένα χρονικό διάστημα μέσα στο οποίο η επιχείρηση δεν μπορεί να μεταβάλλει την ποσότητα ορισμένων από τους συντελεστές που χρησιμοποιεί.
- Ο γεωργός, για παράδειγμα, που έχει στη διάθεσή του και καλλιεργεί 50 στρέμματα εδάφους, μπορεί να μεταβάλει εύκολα την ποσότητα των λιπασμάτων ή την ποσότητα της εργασίας που χρησιμοποιεί, αλλά δεν μπορεί εξίσου εύκολα να αυξήσει την έκταση του εδάφους που διαθέτει (κι αυτό για πολλούς λόγους), έστω μέσα σε ένα χρόνο.

Μακροχρόνια περίοδος

- Η μακροχρόνια περίοδος ορίζεται ως ένα χρονικό διάστημα, μέσα στο οποίο η επιχείρηση μπορεί να αυξομειώσει τις ποσότητες όλων των παραγωγικών συντελεστών που χρησιμοποιεί στην παραγωγική της διαδικασία.
- Πρέπει να είναι σαφές, ότι η μακροχρόνια περίοδος, όπως άλλωστε και η βραχυχρόνια, δεν αναφέρεται σε καθορισμένο χρονικό διάστημα, αλλά σε τέτοιο, που να είναι αρκετό για την ποσοτική μεταβολή όλων των παραγωγικών συντελεστών, εφόσον η μεταβολή αυτή συμφέρει την επιχείρηση.

Νόμος της φθίνουσας απόδοσης

- Ο νόμος της μη ανάλογης ή της φθίνουσας απόδοσης αναφέρεται στη σχέση που υπάρχει ανάμεσα στις μεταβολές, του παραγόμενου προϊόντος και των χρησιμοποιούμενων συντελεστών σε βραχυχρόνια περίοδο, όπου κάποιοι συντελεστές παραμένουν αμετάβλητοι.
- Ο νόμος της φθίνουσας απόδοσης δηλ. δείχνει τις μεταβολές του προϊόντος, καθώς ορισμένοι συντελεστές μεταβάλλονται, ενώ ορισμένοι άλλοι παραμένουν σταθεροί.

Μέσο και οριακό προϊόν

- Μέσο προϊόν είναι ο λόγος του συνολικού προϊόντος προς τις μονάδες του μεταβλητού συντελεστή (εργασία στο παράδειγμα) και δείχνει το προϊόν κατά εργάτη.
- Το οριακό προϊόν δείχνει τη μεταβολή που επέρχεται στο συνολικό προϊόν, όταν μεταβληθεί ο μεταβλητός συντελεστής κατά μία μονάδα.

Σταθερό και μεταβλητό κόστος

- Σταθερό κόστος είναι το κόστος που δε μεταβάλλεται μαζί με την ποσότητα του προϊόντος. Το σταθερό κόστος είναι το σύνολο των δαπανών που καταβάλλονται για τους σταθερούς συντελεστές.
- Μεταβλητό κόστος είναι το κόστος που μεταβάλλεται, καθώς μεταβάλλεται η παραγόμενη ποσότητα προϊόντος. Το μεταβλητό κόστος είναι το σύνολο των δαπανών που καταβάλλονται για τους μεταβλητούς συντελεστές.

Συνολικό και μέσο σταθερό κόστος

- Συνολικό κόστος είναι το άθροισμα του σταθερού και του μεταβλητού κόστους.
- Το σταθερό κόστος κατά μονάδα προϊόντος λέγεται συνήθως μέσο σταθερό κόστος και είναι ο λόγος του σταθερού κόστους προς την ποσότητα της παραγωγής.

Μέσο μεταβλητό και οριακό κόστος

- Κατ' αναλογία, το μέσο μεταβλητό κόστος ορίζεται ως ο λόγος του μεταβλητού κόστους προς την ποσότητα της παραγωγής, και το μέσο συνολικό κόστος ως ο λόγος του συνολικού κόστους προς την ποσότητα της παραγωγής.
- Ως οριακό κόστος ορίζεται η μεταβολή του συνολικού κόστους, όταν το προϊόν μεταβάλλεται κατά μία μονάδα.

Κόστος Παραγωγής σε Μακροχρόνια Περίοδο

- Η πρώτη συνέπεια της ανάλυσης σε μακροχρόνια περίοδο είναι ότι δε γίνεται πια διάκριση ανάμεσα σε σταθερά και μεταβλητά έξοδα, γιατί δεν υπάρχουν πια σταθεροί συντελεστές.
- Η μακροχρόνια καμπύλη μέσου κόστους μπορεί να ορισθεί ως η καμπύλη που δίνει το χαμηλότερο δυνατό κόστος κατά μονάδα προϊόντος για κάθε μέγεθος παραγωγής, όταν η επιχείρηση έχει τη χρονική ευχέρεια να μεταβάλλει τις ποσότητες όλων των παραγωγικών συντελεστών που χρησιμοποιεί (έδαφος, εργασία, κτίρια, μηχανήματα κλπ).

Αιτίες μείωσης μέσου κόστους

Δύο βασικές αιτίες, για τις οποίες μειώνεται το μέσο κόστος, είναι οι εξής :

- i) Η δυνατότητα μεγαλύτερης εξειδίκευσης της εργασίας.
- ii) Η δυνατότητα χρησιμοποίησης πιο αποδοτικής τεχνολογίας.

Αποδόσεις κλίμακας

- Η ανάλυση της συμπεριφοράς της μακροχρόνιας καμπύλης κόστους μπορεί να γενικευθεί με τη χρησιμοποίηση της έννοιας των αποδόσεων κλίμακας.
- Η έννοια των αποδόσεων κλίμακας έχει ισχύ όταν μεταβάλλονται όλοι οι συντελεστές της παραγωγής, προϋποθέτει δηλ. μακροχρόνια περίοδο.
- Οι αποδόσεις κλίμακας αναφέρονται στην αύξηση της παραγωγής σε σχέση με την αύξηση των παραγωγικών συντελεστών.

Αύξουσες αποδόσεις κλίμακας

- Η παραγωγική διαδικασία χαρακτηρίζεται από αύξουσες οικονομίες κλίμακας, όταν μια αύξηση όλων των παραγωγικών συντελεστών κατά ένα ποσοστό, πχ 10%, έχει ως αποτέλεσμα αύξηση της παραγωγής κατά μεγαλύτερο ποσοστό, πχ 15%. Οι αύξουσες αποδόσεις αναφέρονται και ως οικονομίες κλίμακας.

Σταθερές αποδόσεις κλίμακας

- Η παραγωγική διαδικασία χαρακτηρίζεται από σταθερές οικονομίες κλίμακας όταν η αύξηση των συντελεστών της παραγωγής έχει ως αποτέλεσμα αύξηση της παραγωγής κατά το ίδιο ποσοστό. Οι σταθερές αποδόσεις αναφέρονται και ως σταθερές οικονομίες κλίμακας.

Φθίνουσες αποδόσεις κλίμακας

- Όταν η αύξηση όλων των παραγωγικών συντελεστών κατά ένα ποσοστό, πχ 10%, έχει ως αποτέλεσμα αύξηση της παραγωγής κατά μικρότερο ποσοστό, πχ 6%, τότε η παραγωγική διαδικασία χαρακτηρίζεται από φθίνουσες αποδόσεις κλίμακας. Οι φθίνουσες αποδόσεις αναφέρονται και ως αντιοικονομίες ή αρνητικές οικονομίες κλίμακας.

Ελαστικότητα της προσφοράς

- Η ελαστικότητα της προσφοράς είναι ο λόγος της ποσοστιαίας μεταβολής στην προσφερόμενη ποσότητα προς την ποσοστιαία μεταβολή της τιμής.
- Όπως και στην περίπτωση της ζήτησης, όταν η ελαστικότητα είναι μεγαλύτερη από τη μονάδα, λέμε ότι η προσφορά είναι ελαστική, ενώ, αντίθετα, όταν είναι μικρότερη από τη μονάδα, λέμε ότι η προσφορά είναι ανελαστική.

Παράγοντες που προσδιορίζουν την καμπύλη προσφοράς

- Η καμπύλη της προσφοράς υπόκειται σε μετατοπίσεις προς τα δεξιά ή αριστερά. Οι παράγοντες που προσδιορίζουν την καμπύλη προσφοράς είναι :
  - α) η τεχνολογία της παραγωγής, και
  - β) οι τιμές των παραγωγικών συντελεστών.

Ελαχιστοποίηση κόστους παραγωγής

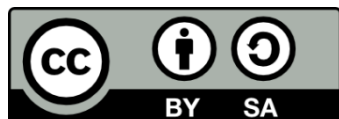
- Το κόστος παραγωγής ελαχιστοποιείται όταν ο λόγος των οριακών προϊόντων δύο συντελεστών είναι ίσος προς το λόγο των τιμών τους.

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Παπανικολάου Αναστάσιος
Θεσσαλονίκη, 30/ 6/ 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πολυξένη Ράγκου.
«Περιβαλλοντική Οικονομία. Ζήτηση και προσφορά αγαθών». Έκδοση: 1.0.
Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:
<http://eclass.auth.gr/courses/OCRS441/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

